Ner 32.

PIĄTEK 6 Listopada 1818 r.

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Wychodzi w Warszawie codziennie z rana o godzinie dziesiątéj, wyjąwszy Niedziel i Święta. Cena Prenumeraty wynosi w Warszawie rocznie Zł: 40. półrocznie Zł: 20. kwartalnie Zł: 10. Numera przedają się oddzielnie wcenie groszy 8. W Województwach Król: Polskiego roeznie kosztuje Zł: 50. półrocznie 25. kwartalnie Zł: 12 i gr: 15.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

z Akwisgranu dnia 22 Października.

Dnia onegdajszego wyjechali do stanowisk wojsk sprzymierzonych w Francji NN. Cesarz Rossyjski i Król Pruski, we towarzystwie WW. Xiążąt Konstantego i Michała, i X. Karola. Czynności dyplomatyczne odbywające się w tém miejscu, nie mogą być nazwane dziełem Kongressu, Ministrowie bowiem nie są pełnomocnikami dworów; gabinety zbliżyły się tutaj do siebie dla załatwienia spraw Europy. Narady zaś Ministerjalne nie mogą i nie powinny być głośne. Odbywały się one dotąd codziennie, najczęściej po dwa razy w dniu; roztrząsane na nich okoliczności rozstrzygnięte zostały śpiesznie i zgodnie; nie było dotąd przedmiotu któryby spór jakowy zrządził, a tak według zdania samychże Urzędników dyplomatycznych, zakończone zostaną czynności Kongressu w ów czas, gdy sądzić o nich będą powszechnie, iż zaledwo rozpoczęte zostały.

Xiąże Wellington zbliżył i doprowadził do skutku umowę o wystąpienie wojsk sprzymierzonych z Francji, którą z mocy upoważnienia czterech wielkich mocarstw podpisał. Odbywały się także częste narady u Ministra wyznań, o których sądzą iż miały w celu stosunki poddanych Pruskich wyznania Katolickiego.

Bankierowie Baring i Labouchère wyjechali do Paryża dla wczesnego przygotowania wypłaty Summ należących Mocarstwom sprzymierzonym. Mówią powszechnie, iż dom Handlowy Baring i Hope zyska na téj czynności 30 Miljonów Franków.

Sprzymierzenie się czterech wielkich Mocarstw z Francją, nastąpić ma niezawodnie, podług zdania osób obeznanych z stosunkami Gabinetowemi.

z Berlina dnia 24 Października.

Ministerjum Spraw duchownych obwiniło obywateli wyznania Katolickiego, którzy udawać się chcą do Ojca Sgo, aby wprzód podania swoje przedstawiali Biskupom lub Officjałom, w celu przekonania się o istocie rzeczy i czyli ta może być przełożoną głowie Kościoła; tudzież, iż jest wolą Rządu, aby każde postanowienie Apostolskiéj stolicy, wprzód niżeli wykonaném zostanie, przed.

stawione było Prezydentom Prowincjonalnym. Podania prywatne atoli, dotyczące przedmiotów sumienia, które kwalifikują się do Kancellarji zwanéj Penitentiaria, mogą być bezpośrednio jéj przesyłane; odpowiedzi zaś na nie, podlegać nie będą przezieraniu i roztrząsnieniu.

Królewic i Xiąże Jmć Wilhelm wyjeżdzają do Akwisgranu w skutek wezwania Królewskiego.

Dowiadujemy się z ostatniego obliczenia ludności téj stolicy, iż nie ma w sobie 181,141. mieszkańców.

z Bruxelli 29. Października.

W dniu dzisiejszym rozpoczęty został Sejm Królestwa Niderlandów, który N. Pan zagaił następującą mową.

Wysocy i możni Panowie!

„Rodzina moja doznała w bieżącym roku nowéj łaski Wszechmogącego, przez obdarzenie syna mojego Xiążęcia Oranji drugim potomkiem. Mieszkańcy Niderlandów wynurzyli mi z téj okoliczności oświadczenie upewniające mię iż powodzenie Monarchy i panującego domu, uważają być osobistą pomyślnością dla siebie. Niech zawierzą że wdzięczny za ich przychylność, nie zaniedbam wpajać w dzieci moje i wnuki to przywiązanie, jakie ku ludowi mieć nigdy nie przestawałem, i tę troskliwość o jego dobro jaką rządzę się w sprawie powszechnéj.

Miło mi jest oraz uwiadomić W. M. P. w téj chwili rozpoczęcia ich pracy, że Opatrzność zachowała pokój w Europie. Okoliczności dla których pozostały się wojska sprzymierzone we Francji zmieniły się tak dalece, iż pobyt ich w tém Państwie potrzebnym być przestał. Postanowienie Mocarstw sprzymierzonych odwołujące te zastępy najjawniej dowodzi, iż osiągnięty został cel zamierzony, i wskazuje w wzajemném i powszechném zaufaniu Monarchów rękojmią trwałego pokoju.

Równą pomyślność zwiastuje wewnętrzny stan Kraju, i równie wzywa do wdzięczności ku opiekującéj się nim Opatrzności Boskiéj. Szkoły główne i wydziałowe urządzone, i w czynność wprowadzone zostały. Przedsięwzięto oraz środki do nadania im w przyszłości świetność i pożyteczność największą. Urzędnicy i obywatele ubiegają się pospołu do rozszerzenia światła między ludem wiejskim i do pomnożenia szkół pierwiastkowych. Zakwitły na nowo w ojczyznie piękne sztuki, rolnictwo podniosło się do wielkiej doskonałości, a płody jego zbogaciły nasz handel, który szerząc się w miarę żeglugi, przywrócił stosunki z Indją, i przyłożył się skutecznie do dźwignienia upadłych miast i do obdarzenia innych pomyślnością i dostatkami.

Przyrodzona mieszkańcom téj ziemi dobroczynność, skierowaną została do celu najszlachetniejszego. Ubodzy odebrali pomoc i wsparcie; pożyteczne składki oszczędności i zasiłku pomnożone zostały, a razem z niemi domy schronienia i odpoczynku. Myśl do prawa stanowiącego stosunki do udziału wsparcia przedstawioną będzie W. M. P. Przedstawi się także W. M. P. sprostowanie granic między niektóremi prowincjami.

Obliczenie długów gmin zakończone będzie wkrótce; postanowienie podatków municypalnych już przygotowane, zawisło jedynie od niektórych ubocznych szczegółów.

Znikły trudności w wykonaniu prawa o milicji, ponieważ duch ożywiający obywateli ułatwia tę czynność, i nie masz już potrzeby do powiększenia jéj zaciągami. Zaleciłem jednak przedstawienie W. M. P. projektu do kilku odmian w prawie o Milicji, końcem pojednania bezpieczeństwa Kraju, z dobrem i pożytkami skarbu.

Okazane Rządowi zaufanie w sankcjonowaniu praw Skarbowych, zjednało najpomyślniejsze skutki; zamierzoną pożyczkę dopełniono w kilku dniach; kredyt zaś Skarbu tak był wielki, iż złożone na wezwanie summy znacznie przewyższały potrzebę! Ten dowód zaufania szczeréj chęci i zamożności narodu, połączony z widoczną pomyślnością Skarbu, i z pewnością o wypełnieniu przyjętych obowiązków, zachęcił mię do przedsięwzięcia natychmiast środków oszczędności i przygotowania nadal skuteczniejszych jeszcze odmian.

Budżet na rok przyszły okaże W. M. P. najjawniéj, ile skutkowały usiłowania Rządu w tém przedmiocie. Znajdziecie w nim mimo przybyłych rozchodów w skutku uchwalonych w roku zeszłym praw skarbowych, znaczne uszczuplenie wydatków. Najmiléj mi jest uwiadomić W. M. P. że rozchód nie przewyższy dochodu. Potrzebne jednak są do wyjednania tego pomyślnego wypadku postanowienia do których zasady przedstawione W. M. P. zostaną. — Rokuję sobie ich przyjęcie w tém zgromadzeniu, ponieważ dowodzą, iż opiera się na nich dobro pospolite. Gdy jednak ważne to dzieło niemoże być owocem pośpiechu, rozwinięte zostaną z przezornością i w miarę potrzeby, prace wykonawcze, którym czas nadać jedynie potrafi dojrzałość i skuteczność.

Inne jeszcze przedmioty niemniéj ważne zwrócą uwagę Zgromadzenia, któremu na posiedzeniu następującém przedstawiony będzie projekt do Kodexu praw Królestwa Niderlandów„.

W dniach następujących odbyły się narady Sejmowe; lecz na tych zajęto się szczególniéj ustanowieniem Prezydentów. Izb, rozpoznawaniem ważności wyborów i wyznaczaniem Kommissij. Miasto Bruxella wiele zyska na tym zjeździe. Ludne jest dzisiaj i świetne, gdy owszem przed pięciu laty liczono w nim 3000 niezamieszkałych domów i raczéj do pustyni niżeli do stolicy wielkiego Państwa podobne było. „Jeżeli dojrzeją owoce (wyraża jedno z pism perjodycznych tamecznych) których dziś zawiązki widziemy, podniesie się Królestwo Niderlandów do stopnia pomyślności zgodnéj z żywiołami szczęścia i potęgi jakie w sobie mieści; wypadek ten ani jest daleki ani jest niepewny, ponieważ opiera się na wolności pospolitéj, która już być przestała marzeniem, lub próżną obietnicą".

z Turynu 7 Października.

Ogłoszono tu dwa postanowienia Królewskie, mocą których N. Pan uznaje ważność przedaży dóbr narodowemi zwanych, w czasie władania obcego Rządu nastąpionéj, zapewnia oraz wynagrodzenie wiernym poddanym prawego Monarchy, którzy opuściwszy wraz z nim ojczyznę majętności swoje w czasie politycznego zaburzenia postradali.

Wyznaczone Kommissje dochodzić będą strat poniesionych przez te ofiary Rewolucji Francuskiéj i ocenią je dla ustanowienia stosunków nagrody. Mądre to rozporządzenie przekonywa o usilnych staraniach Monarchy ku pojednaniu stronnictw, i zniszczeniu niechęci między temi, którzy niewinnie popadli się w ubóstwo nabywając w dobréj wierze dobra uważane, za własność rządową. N. Pan zwracając uwagę na każdy przedmiot rokujący pomyślność kraju, zawarł umowę z Kantonem przygranicznym G r y z o ń ó w o zbudowanie gościńca połączającego miasto C o i r z jeziorem C o m o i utwarzającego nową kommunikację przez górę mniejszą Ś. Bernarda między Szwajcarją i Piemontem. Obiedwie strony poniosą koszta budowy; mieszkańcy zaś na własności których gościniec wymierzony zostanie, odbiorą stosowne i szczodrobliwe wynagrodzenie.

Dowiadujemy się z Rzymu o załatwieniu nieporozumień między Stolicą Apostolską i Dworem Bawarskim.

z Jeny dnia 18 Października.

Doniesienie Portugalskim i zagranicznym przez Portugalją lub Brazylją przejeżdżającym, albo tamże zamieszkałym wolnym mularzom.

z Lizbony dnia 2 Sierpnia.

Prawi Portugalczycy uczują pewnie radość najwyższą po przeczytaniu tego wyroku, którym Król i Pan nasz miłościwy zezwolić raczył na położenie w przyszłości zupełnéj tamy niecnemu zwyczajowi robienia związków tajemnych, które pod nazwiskiem wolnych mularzy i innemi nazwiskami nieraz spokojność publiczną zagroziły i wielu lekkomyślnych i złośliwych ludzi przywiodły do najnieszczęśliwszych postępków i uczuć zepsutych. ?¦??

WYROK.

Ja Król, obwieszczam wszystkim wyrok niniejszy prawomocny czytających, że, z głośnych zdarzeń poznawszy dostatecznie nadużycia okropne, jakich towarzystwa tajemnic różnych nazwisk, zakonów i związków w kluby zmienione, i przeciw państwu sprzysiężone, dopuścić się ważyły; gdy zaś środki zaradcze stosownie do praw, wszelkie towarzystwa, połączenia się i związki statutami rządzące się, odemnie dawniéj niepotwierdzone, i których statuta potwierdzenia mego nieuzyskały zabraniających, dotychczas używane, nie są dość odpowiadające celowi swemu; zważywszy tudzież, że spokojność i bespieczeństwo, które ludom moim zrządzić i ustalić powinienem, wymagają usunięcia wszelkich powodów i przyczyn, które wielu, mogących być sobie i krajowi prawdziwie użytecznemi, przyprawiają o zgubę, skoro nieoddali się od nich ludzi zepsutych i nieukarze gdy na to zasługują; zwoławszy nareszcie radę wielu światłych, o dobro państwa i szczęścia ziomkow gorliwych osób, i radę wielu ziomków mojéj rady tajnéj, wysokie cywilne i wojskowe urzęda piastujących, i skłaniając się do zdania, wszelkie tajemne towarzystwo jakiegobądź nazwiska i składu dawnego, albolitéż pod nowém nazwiskiem i składem ustanowione lub wymyślone, za kryminalne uznać i zabronić dozwalam, wszystkie bowiem odtąd uważane będą za mające cel wspólnéj narady, i połączenia się z sobą.

Rozkazuję przeto, ażeby wszyscy przekonani o uczęszczanie do loż, klubów, zgromadzeń, albo innych towarzystw tajemnych; ci którzyby namawiali innych do należenia do wzwyż wspomnionych loż, klubów, albo zgromadzeń; jako też i tacy, którzy przytomni bywają wnijściu lub przyjęciu człowieka, czyli się na to przysięgą zobowjązują lub nie, ażeby wszyscy takowi podlegali karom w Kodexie Królestwa Lib. V. tit. VI. oznaczonym, któreto kary oznaczone być mają sądownie po przewiedzeniu zwykłego processu; prawem, na przestępców przeciw monarsze przepisanego. Tymże karom podlegają przełożeni i członkowie wspomnionych towarzystw, jakiego bądź nazwiska, skoro dowiedzionem będzie, że cośkolwiek uczynili, albo też ustnie lub na piśmie zobowiązali się, towarzystwo, loże albo zgromadzenie w którémkolwiek z państw moich założyć, przywrócić lub utrwalić, albo też listownie z podobnemi stowarzyszeniami zagranicznemi porozumiewać się ważyli, chociażby nawet wykroczenia takowe individualnie nie zaś na posiedzeniach lożowych, na klubach lub innych zgromadzeniach podobnych dokonane zostały. W innych przypadkach kary stosownie do samowolności sędziów w następującym sposobie zmniejszane być mają: domy w którychby się odbywały schadzki takowe, na rzecz skarbu sprzedane być powinny, wyjąwszy w razie gdyby właściciele onych, dowiedli, że nie wiedzieli i wiedzieć nie mogli do czego je przeznaczano.

Żadne medale, pieczątki, znaki tajemnicze, ryciny, książki, katechizmy, drukowane albo pisane instrukcje, odtąd ani obwieszczane, ani używane, przez komory przepuszczane, przedawane, rozdarowywane, pożyczane, ani jakimkolwiek bądź sposobem w obieg puszczane być nie powinny, chyba dla bezwłocznego przesłania sądowi, pod karą cztéro- do dziesięcioletniego wywiezienia do twierdzy zamorskiej, stosownie do ważności występku i towarzyszących mu okoliczności. Zalecam także, ażeby w występku takim żadne przywileje, wyłączenia, lub pozwolenia osób jakiego bądź stopnia dopuszczane nie były, czyli to oskarżeni będą krajowcy, lub też w królestwie albo państwach moich zamieszkali cudzoziemcy, którzyby opieki prawa nadużyli; złożenie kaucji nawet, osobom takim dopuszczoném być nie powinno, jeśli tego wyraźnym nie pozwolę rozkazem. Urzędnicy właściwi i sądy zwykłe przedsięwezmą corocznie śledztwo oddzielne występu tego, a powziąwszy wiadomość o loży jakiéj, lub wezwaniu do podobnego towarzystwa, przystąpaią natychmiast do roztrząśnienia szczególowego, pojmania osób i konfiskaty, oskarżonych wraz z wywodami w téj mierze spisanemi prześlą do sądu wyższego albo do właściwego trybunału. Odpis postępowania ma być podobnymże sposobem przesłany i przedstawiony mojéj Królewskiéj osobie.

Działo się w Santa Cruz, przy Rio de Janeiro 30 Marca 1818 roku.

Ja Król.

Tomasz Antoni de Villanoda Portugall.

Wydawcy odpowiedzialni.

Hrabia Linowski J. Morawski